

An illustration of several hands of different skin tones and ages, some wearing watches or bracelets, reaching towards the center and overlapping. The background is a gradient of purple and blue.

ECLIPS projekts īsumā

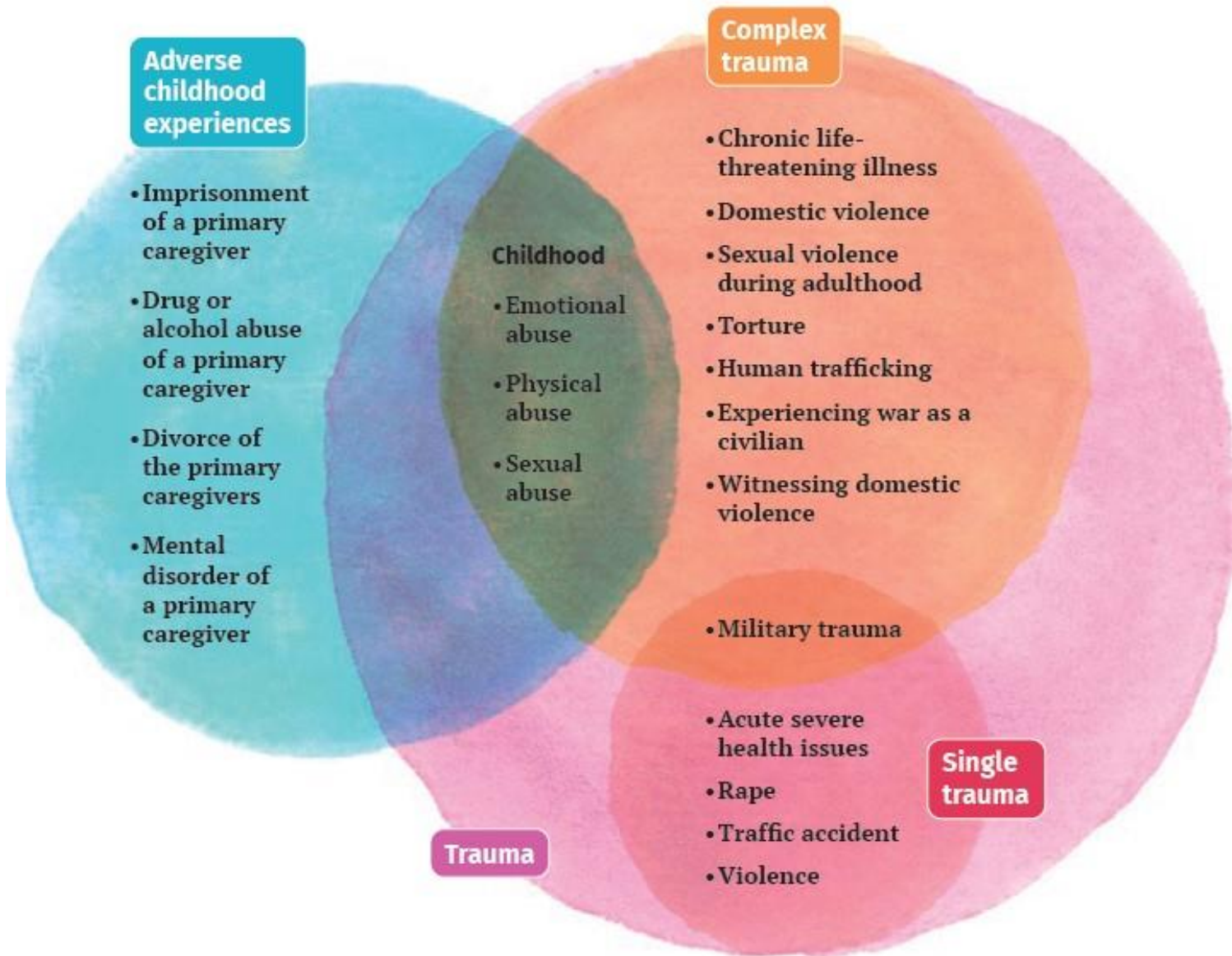
Annija Kandāte, Centrs Dardedze

**ECLIPS: Stimulate attitudes, knowledge and skills within childcare professionals to screen, refer and work trauma-sensitive in cases of (possible) child abuse
December 6th, 2022**

Vardarbība pret bērnu

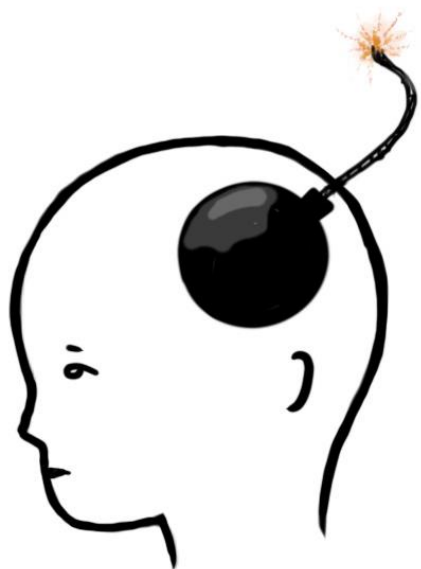
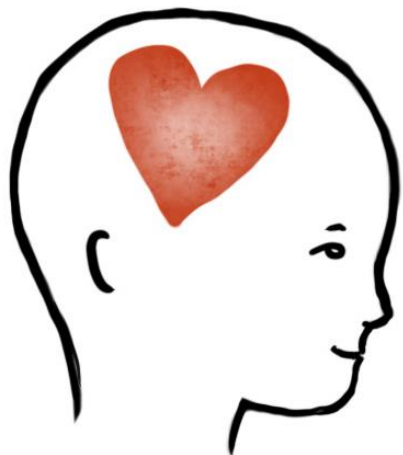

- Vardarbība pret bērnu ir visu veidu **fiziska** vai **emocionāla** cietsirdība, **seksuāla** vardarbība, **pamešana novārtā** vai cita veida izturēšanās, kas apdraud vai var apdraudēt bērna veselību, dzīvību, attīstību vai pašcieņu (Bērnu tiesību aizsardzības likums, 19.06.1998)
- Vardarbība pret bērnu ietvert jebkuru vecāka vai aprūpetāja darbību un bezdarbību, kuras rezultātā bērnam tiek nodarīts **kaitējums** vai **potenciālais kaitējums**. Kaitējoša rīcība var notikt gan bērna mājās, gan pirmskolā
- Gadījumi, kad bērns **redz** vardarbību pret kādu no aprūpētāju, arī ir vardarbība pret bērnu.

Child abuse as trauma and Adverse Childhood Experience

(Image by Emese Iványi, based on *National Health Service Education for Scotland (2017) Transforming Psychological Trauma*, p. 20. Retrieved from <https://bit.ly/38IAGeS>)

Nelabvēlīgas pieredzes bērnībā sekas

- Eiropā **1 no 4 bērniem** ir sastapies nelabvēlīgu pieredzi bērnībā, 1 no 5 bērniem ar vairāk kā vienu nelabvēlīgu pieredzi bērnībā
- Nelabvēlīga pieredze bērnībā veicina **hroniskas veselības** (t.sk. **mentālās veselības**) problēmas pieaugušā vecumā
- Nelabvēlīga pieredze bērnībā veicina vardarbības iespējamību pieaugušā vecumā (gan ciest no tās, gan kļūt var vardarbības veicēju)
- Bērni parasti nesastopas tikai ar vienu nelabvēlīgu pieredzi. **87%** gadījumu bērni ir pieredzējuši **vairāk kā vienu** nelabvēlīgu pieredzi.

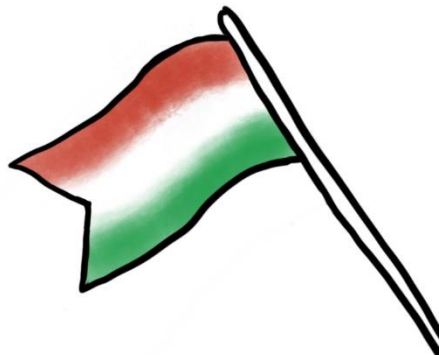
Vardarbība pret bērniem vecumā līdz 3 gadiem

- Mazi bērni (0–3 gadi) ir **īpaši neaizsargāti pret hronisku stresu, ko rada vardarbība ģimenē**. Tomēr viņi izslīd cauri aprūpes sistēmai, jo nespēj saprast vai verbāli pastāstīt par savu pieredzi
- Par identificētu vardarbību ģimenē ziņo pedagogi, kas strādā ar skolas vecuma bērniem. Šavukārt, par maziem bērniem (0-3 g.v.) **ziņo mazāk nekā 1% gadījumu** (Berg-le Clercq , Dekker & van der Kooi, 2015)
- Bērni, kas jaunāki par trim gadiem, ir gandrīz **50% no visiem cietušajiem bērniem** (USDHHS, 2019; 2020)

PRESSLEY
RIDGE

UNIMORE
UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI
MODENA E REGGIO EMILIA

Kas ir ELCIPS?

- ECLIPS Veicināt profesionālo kompetenci vardarbības novēršanā, ieviešot un īstenojot vadlīnijas un apmācību programmu pirmsskolas izglītības darbiniekiem

06/12/2022

ECLIPS IN A NUTSHELL

Kurš var atpazīt, ka bērns vecumā **līdz** 3 gadiem ir cietis no vardarbības ģimenē?

Kurš var sniegt nepieciešamo aprūpi, ja bērnam bijusi traumatiska pieredze?

Pirmsskolas izglītības iestādes loma

- Pirmsskola ir vieta, kurā bērns pirmo reizi ilgstoši atrodas ārpus mājām
- Bērnu aprūpes speciālistam ir iespēja ilgtermiņā **sistemātiski novērot bērnu** un **identificēt**, ka bērns ir cietis no vardarbības (Levi et al., 2015)
- Gadījumos, ja bērns ir cietis no vardarbības, bērnu aprūpes speciālistam ir iespēja **sniegt nepieciešamo aprūpi** un atbalstu

ECLIPS projekta mērķi

Vardarbības atpazīšanas un ziņošanas kārtības vadlīnijas

Atbalsts pirmsskolām atpazīt vardarbības pazīmes un ziņot par identificēto gadījumu.

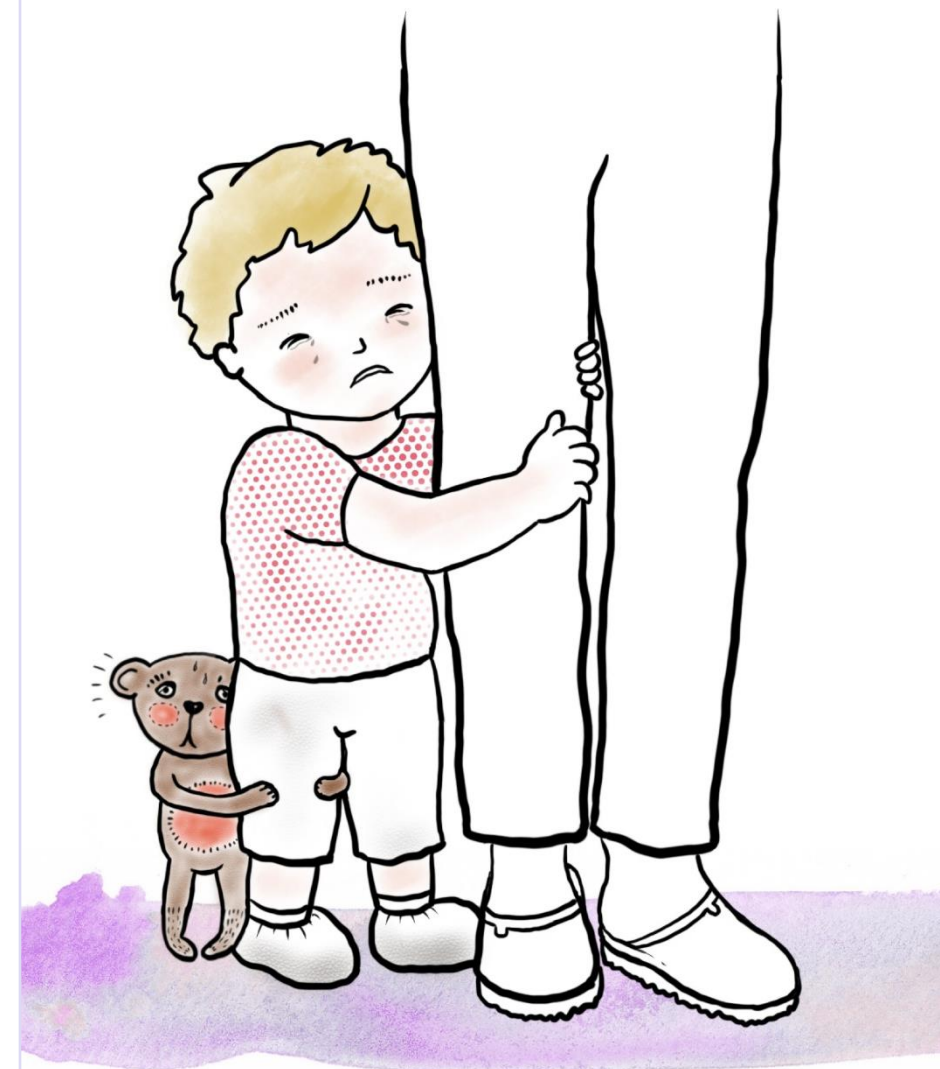
Traumatisks izpratnē balstītas aprūpes vadlīnijas

Praktiski ieteikumi darbā ar bērnu, kuram bijusi vardarbīga pieredze

Apmācības pirmsskolām

Veicināt pirmsskolas kompetenci vardarbības atpazīšanā un attīstīt prasmes no vardarbības cietušu bērnu aprūpē

Kā mērķi tika sasniegti?

1. Esošo resursu apzināšana

- Iepazīšanās ar starptautisku literatūru
- Iepazīšanās ar nacionāla līmeņa literatūru
- Fokusgrupas intervijas ar bērnu aprūpes speciālistiem un politikas veidotājiem

2. Labo prakšu darbnīcas

- Vardarbības atpazīšanas un ziņošanas kārtības protokols (Itālija un Latvija)
- Traumas izpratnē balstīta aprūpe (Ungārija un Beļģija)

3. Apmācības

- Kopā apmācībās piedalījās 120 bērnu aprūpes speciālistu

Esošo resursu apzināšana - secinājumi

Nacionālas un starptautiskas literatūras pieejamības apzināšanās

- Pētījumu par darbu ar bērniem vecumā līdz 3 gadiem trūkums
- Iztrūkst pētījumu un pieejamās literatūras vardarbības atpazīšanā vecumā līdz 3 gadiem
- Maz uzmanības pievērsts pirmsskolas lomai vardarbības atpazīšanā un atbalsta sniegšanā bērniem, kuri cietuši no vardarbības

Fokusgrupas diskusija- secinājumi

Vardarbības atpazīšana un ziņošana

- Neformāla, pieredzē balstīta novērošana (intuitīva sajūta)
- Zināšanu trūkums par vardarbības pazīmēm bērniem līdz 3 gadu vecumam
- Psiholoģiskas barjeras (piemēram, šaubas par prasmēm pamanīt vardarbības pazīmes vai bailes kļūdities)
- Praktiski šķēršļi (mazs atalgojums, nepietiekams laiks, birokrātiskais slogs).
- Nepieciešamo apmācību nepieejamība, lai attīstītu prasmes atpazīt vardarbību un ziņot

Fokusgrupas diskusija- secinājumi

Vardarbības atpazīšana un ziņošana

- Standartizētu vardarbības skrīninga instrumentu neizmantošana
- Bērnu aprūpes speciālisti sazinās ar vecākiem pirms ziņo par identificētu vardarbību
- Netiek ziņots par identificētu vardarbību laika trūkuma un birokrātiskā sloga dēļ
- Starpinstitucionālās sadarbības trūkums (ieskaitot komunikāciju pēc ziņošanas)

Fokusgrupas diskusija- secinājumi

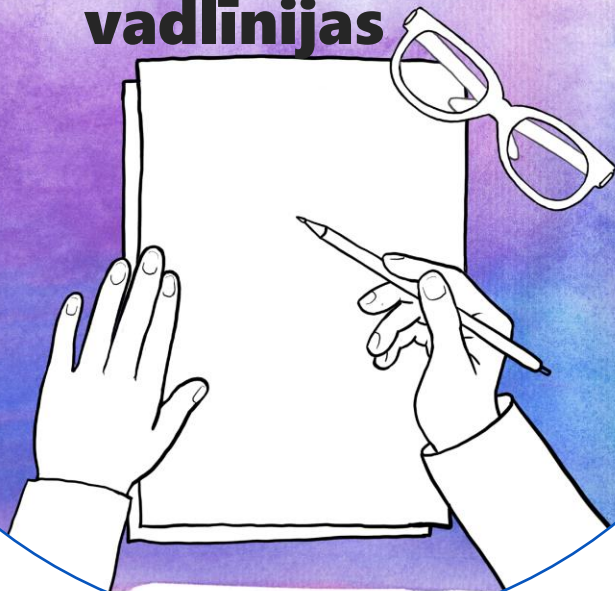
Traumas izpratnē balstīta aprūpe

- Bērnu aprūpes speciālistu vidū nav vienotas izpratnes par to, kas ir traumas izpratnē balstīta aprūpe
- Bērnu aprūpes speciālistiem ir intuitīvs priekšstats par to, kas ir traumas izpratnē balstīta aprūpe, īpaši bērniem vecumā līdz 3 gadiem
- Kulturālās atšķirības ietekmē bērnu aprūpes speciālistu iespējas efektīvi sniegt traumas izpratnē balstītu aprūpi
- Nepastāv traumas izpratnē balstītas aprūpes vadlīnijas bērnu aprūpes speciālistiem, kuri strādā ar bērniem līdz 3 gadu vecumam
- Gadījumi, kad vardarbība ģimenē paliek nepamanīta

Fokusgrupas diskusija- secinājumi

- Traumas izpratnē balstītas aprūpes bērniem vecuma līdz 3 gadiem nepieejamība
- Laika un citu resursu trūkums, lai īstenotu traumas izpratnē balstītu aprūpi
- Traumas izpratnē balstīti bērnu aprūpes principi tiek vērtēti, kā ļoti vērtīgi
- Bērnu aprūpes speciālistu loma traumas izpratnē balstītā aprūpē tiek vērtēta, kā unikāla un nepieciešama

**Vardarbības
atpazīšanas un
ziņošanas kārtības
vadlīnijas**

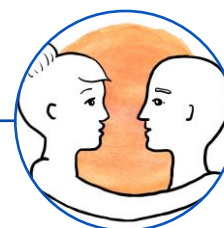
**Paškrīnings
bērnu aprūpes
speciālistiem**

**Trīspakāpju
skrīninga
instruments**

**Ziņošanas
vadlīnijas**

**Vadlīnijas
komunikācijai
ar vecākiem**

Traumas izpratnē balstītas aprūpe

1. Kas ir trauma?

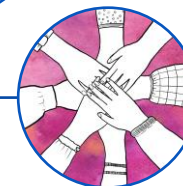
2. Traumas ietekme ilgtermiņā

3. Traumas izpratnē balstīta aprūpe pirmsskolā

4. Aprūpe bērniem 0 -3 g.v.

5. Metodiskie materiāli

Based on this information...

Apmācības par vardarbības atpazīšanas un ziņošanas kārtības protokolu, kā arī traumas izpratnē balstītu aprūpi

Pilotētas 4 valstīs

Balstītas izstrādātajās vadlīnijās

Veicināt zināšanas

Veicināt prasmes

Veicināt attieksmes maiņu

Vēlies uzzināt vairāk? Ieskaties šeit:

<https://centrsdardedze.lv/pakalpojumi/pirmsskola-m-ka-atpazit-vardarbibas-pazimes-bernos-vecuma-lidz-3-gadiem/>

